

PESTI NAPLÓ

REGGELI KIADÁS.

Szerkesztési iroda:

Barátok-tere, Athenaeum-épület.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő.

Bérmertetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el. Kézi-átok nem adhatók vissza.

Kiadó-hivatal:

Barátok-tere, Athenaeum-épület.

A lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénz, kiadás)

külről panaszok, hirdetések) a kiadó-hivatalhoz intézendők.

Előfizetési feltételek:

Postán küldve, vagy Budapestben házhoz hordva reggelről esti kiadás együtt:

3 hónapra 6 ft — kr.
6 hónapra 12 „

Az ezt kiadás postai költségeitől felülfizetés évenként 1 forint.
Az előfizetés az év folyamán minden hónapban megkezdődik, de ennek bármely napján törölhetők is, mindenkor a hó első napjától számítatik.

Hirdetések

szintúgy mint előfizetések

a

KIADÓ-HIVATALBA,

Barátok-tere, Athenaeum-épület

küldendők.

Előfizetés

„PESTI NAPLÓ“-ra.

Előfizetési árak:

Egész évre 24 ft.
Félévre 12 „
Negyedévre 6 „

Az előfizetés Pestre, a „Pesti Napló“ kiadó-hivatalának (ferencziek tere, Athenaeum épület) küldendő.

A „P. Napló“ szerkesztő- és kiadó-hivatala.

Budapest, decz. 6.

A bizonytalanságnak most sincs vége. A kiós várakozásnak napjai még most sem multak el. Az erőik benuktatása, a munkakérdés hiánya, a zavar, a gondolatnélküliség, a tesztelés folyton tart. Eszmék helyett ötletek, tervek helyett feltevések, válság helyett feloszlás, pártok helyett töredékek, segítség helyett jajveszék, világosság helyett sötétség — ime ez a helyzet képe. Mintha nem is az ország sorsát kellene intéznünk, mintha pénzügyünk nem is az örvény szélén állana, mintha mindegy volna, akármiként telnek el a napok felettünk, mintha előttünk teljesen közönyös volna: akár velünk, akár nélkülünk, akár ellenünk jön meg a segítség.

Hol hát a baj? Hol a válságnak valódi gyökere? A gépezetnek melyik része az, mely megigazítást vár, hogy rendszeres mozgásba jöjjön az egész? Mi az, a mi hiányzik? A kötelességérzet nem parancsol többé? A politikai nemes ambíciók kora végképen lejárt már? Elveszett tán a hita jövőben? Elveszett tán már politikai ösztönünk is? Vagy sulyosabb tán a helyzet, mint az öröknöki önbizalom? Eltűnt előlünk a kibontakozás lehetőségének reménye? S ha látjuk is a veszélyt, még csak kísérletet se tegyünk annak elhárítására? Vagy nincsenek többé férfiak és a midőn az egyetlen egy a kornak és a betegségnek sulya alatt nyugodni kényszerül, senki sincs, a ki többé magára merné venni a munkának és a felelősségnek terheit?

Nincs pénzügyminiszter, pedig e nélkül ma mozdulni is lehetetlenség — halljuk a választ. Valóban szegény. Tehát csak egy ember volt elég ocsó arra, hogy e tárcza alatt össztörni és össztöréni engedje magát? Tehát mindenkinek drágább a magánélet zavartalan nyugalma, mint a közügy és a haza iránti kötelesség teljesítése? Lehetséges. Vagy igaz volna azon képtelenség látzó vád, hogy a mi vezérferfiaink teljesen alkalmasak lehetnének tenni más, de teljesen alkalmatlanok betölteni a helyeket, melyeknek üresen állani nem szabad?

Ime a Deákpart elhatározás támogatni a Szláv-cabinetet — s a Szláv-cabinet elha-

tározó megállani a helyet, melyhez sok gond kevés elismerés, nagy kötelességek és kis eredmények vannak kapcsolva. Nem volt tán eléggé őszinte az elhatározás sem itt, sem amott? Mi Szlávban nem kételkedünk. Mi bizton hiszünk, hogy ő még akkor sem fogja feladata elől félre vonulni, ha bizton tudná, hogy feladata nem végeles. De nem kételkedünk a Deákpartban sem. Hisz e párt szívósan akarja s fogja is védelmezni saját alkotásait s jól tudja, hogy a mely pillanatban abdicálna: ez alkotások sorsa abban a pillanatban fenéki megrendülne. De nemcsak ezt tudja. Tudja azt is, hogy a kebelében élő árnyalatok közt ma csak a Szláv-cabinet lehetséges. Hiszen csak ez volt főoka annak, hogy bizalmát kijelentse. És ez az oka ma is épen úgy fennáll, mint fennállott hetekkel ezelőtt.

Beszélnék és újra beszélnék koalícióról. E hang oly idegen helyről s oly távolról jö hozzánk, hogy nem vagyunk képesek tisztán felfogni ennek artikulusait. A Deákpart coalescáljon. Ki ellen? Önmaga ellen? Hisz ez lehetetlen. Mióta, hol és mi által lett kisebbséggé a Deákpart? Mi kényszeríteti őt az elveiről vagy azok egy részéről lemondásra? De ha nem erről van szó: miért nem beszélnek tisztán, világosan, érthetőleg? Vagy azt hiszik, hogy a Deákpartnak azért van szüksége a koalícióra, hogy a kebelében küzdő árnyalatok ellenében birjon elég erővel? Képtelenség.

Hát ez árnyalatok megszűnnek az által, ha koalícióba lépnek az ellenzékkel? Sőt ez árnyalatok nem szaporodnak még sokkal inkább épen a koalíció által? Az lenne csak a furcsa dolog, panaszkodni az egyöntetűség hiánya miatt s e bajt azzal akarni orvosolni, hogy még szétszórtabb legyen a párt s árnyalatai még számosságban legyenek.

Mi tehát semmi bizalommal sem lehetünk a koalíciós tárgyalások iránt. De azt mondja a „P. L.“ — ő csak a föltételeket akarja megtudni. Ma nem disputálunk e kísérlet felett. — Ajánljuk azonban mégis a legnagyobb vigyázatot. Ma ugyan nagyon rosszul állunk, de Deákpart és balközép még mindig van. Mi azt hiszünk, ha az a koalíció nagyon talál sikerülni, akkor még rosszabbul fogunk állani és akkor aztán nem lesz sem Deákpart, sem balközép.

Mi lesz hát? Semmi. Atomjainkra fogunk széttörözni a pártok s aztán csak egy menekülés lesz előttünk: a feloszlás. A mint ezt a szélsőbal már ki is mondja, s amit ezt a szélsőjobb határozottan óhajta. S mind a kettő tudja miért. A küzdelem, mely akkor be fog állni, végzetes leend épen a Deákpartra és a balközépre. Amazt a szélsőjobb, emezt a szélsőbal fogja helyéből kivetni. A közép elemek aligha fogják diadalal megállhatni a harcot az ultramontánok és demagógok ellen, melyek maguk közt tesznek ugyan különbséget, de nem tesznek különbséget a Deákpart és a balközép között.

De nem folytatjuk. Mi nem látunk más megoldást, legálább egyelőre, mint a jelen cabinet kiegészítését, hívják a

min. elnököt Szlávynak, vagy Trefortnak. S történnék e kiegészítés bármiként: az teljesen közönyös. Mi várjuk G h y c z y n e k actióba lépését és várjuk e lépésnek üdvös eredményeit. Lehetetlennek tartjuk, hogy Ghyczy jelenléte jótékonyan ne hasson a helyzet tisztulására és a tisztult helyzet megszilárdítására. — Ha alaplatannak fog bebizonyulni e remény, ám játszunk akkor a va banqueot, de addig ne.

Budapest, decz. 6.

(A miniszterválsághoz.) Ő feladása a király holnap Budára jön; meghallgató a min. elnök újabb jelentését. A „P. L.“ szerint, Szláv min. elnök lemondását fogja benyújtani; az azonban természetesen más kérdés, hogy ő Felsége lemondást elfogadják, elfogadhatják-e? Valószínű, hogy a király elfogadja a min. elnök kabinetnek helyén maradását, míg más kormány nem alakulhat. Némelyek azt állítják, hogy Szláv helyett Trefort bizatik meg a kormány vezetésével.

A Weningerrel folytatott tárgyalásokról följegyezhetünk némely újabb részletet. Weningerrel Bécsben gróf Zichy miniszter értekezett, s mindketten együtt utaztak le Pestre. Gr. Zichy abban fáradozott, hogy az általános kormányválság decz. 15. tal napotassék el, mert nem akarta, hogy ép akkor járja be a világot a magyar általános min. válság híre, midőn Londonban aláírásra bocsátatik a magyar kölcsön.

Ugy látszik, hogy erre vonatkozó táviratát földre érték, s innen eredt az a vélemény, mintha Weninger hajlandónak nyilatkozott volna a pénzügyminiszteri tárcza elvállalására, ami nem való.

A miniszterválsághoz főlelőjük még azt a hírt, hogy a mai nap folyamán Szláv és Tisza Kálmán tanácskozást tartottak.

(Ghyczy megválasztásáról) A „P. Lloyd“ a következő sürgönyt kapta: Ghyczy Kálmán a Komáromban egyhangul képviselővé választott. A megyeház termében választói előtt megjelenvén, körülbelül következőket mondta: Köszöntet mond választóinak az iránta ujon tanúsított bizalomért; fests az ország pénzügyi helyzetét, melyet a pártok egyformán okoztak, mert mindannyian tulbecsülték az ország szellemi és anyagi erejét; ebben azonban a kiegyezésnek nincs része, mert a hibák a nélkül is előkötöttek volna. Most szükséges az országot a pénzügyi bukástól megmenteni, a feladat nehéz, de keresztelhető. Az állam hitellel és Ausztria irányában fennálló kötelezettségeket sérthetetlenek, bár utóbbiakat alább szállíthatókat tartja. A honvédséget nem kell megszüntetni, hanem tényleges állományában eszközölni nagy reduktió által biztosítani. Az adóreform elodáztatlan, szintúgy a bankkérdés megoldása is. A jegybankot nem tartja minden baj orvosolásának, Ausztria irányában sem akar ellenségesen fellépni, azonban meg akarja állapítani Magyarország elvi jogát. A helyzet megjavítására rendkívüli országgyűlési intézkedések szükségesek; ez azonban csak az összes orsz.-gyűlési pártok összeműködése által érhető el, minden egyes párt magára hajtórészt fogja szembesíteni és a pártviszály meg nem szűnik. Magyarország pénzügyi bukása és állami önállóságának megsemmisülése bizonyos. Ghyczy megígéri, hogy a két párt egyetemes érdekében fog működni. Szavait választói nagy tetszéssel és éljenzéssel kísérték.

Végre évek múlva megaludta a pezsgő vér és az irodalmi egyesülés a lakomázás stádiumából kilépett a hirlapiról segélyezés csarnokán keresztül az irói körregiójába.

Lett kettő is egy helyett.

Mindkettő igen csinos s szép helyiség, kényelmes berendezés, sok hirlap, pontosan fizető tagok — csak egy hiányzott: valaki, aki ebbe a csinos helyiségbe járjon. Ahol clubbélet van, a kör második otthona a tagnak.

Ez nem történt nálunk s a pessimismus már kész volt rámondani: magyar író s művészt egy kalap alá hozni lehetetlen!

Egy este a „Hungária“-ban meghazudtolta ezt. Amit a lakomák, a megkísértett irói bálók, a körök — mint körök, nem tettek meg, az a társadalmi érintkezés s élet úgy látszik, megszületett a csütörtöki estély dals, szavallati, derült levegőjében.

Igen jól megértünk egymással. Beláttuk, hogy tudunk mi jó estétet szeretni magunknak, csak akarjunk, még pedig igen jutányosan. Irunk magunk, szavalunk magunk, zenélünk magunk, énekelünk magunk és megdicséjük magunkat — magunk.

Ez a csütörtöki est is „continensre“ válhatik, hová a politika országából menekül a kifáradt vezérczikkező, megkínzott nemzetgazdász, agyonhajszolt országgyűlési tudósító, sőt maga a t. honatya is, aki nappal csinál magának bajt, melyet este iparkodhatik elfelejteni.

Argus.

Kirándulás Heliopolis felé.

— Dr. Goldziher Ignációtól. —

— Két közlemény —

II.

Damaszkuban, 1873. nov. 14.

Hogy mily időben volt e város a szyr napimádásnak központja: azt még megközelítőleg sem lehet meghatározni, mert e téren történeti adatokat hiába keresünk. Ennélfogva sem lehet tudni, mily időkből való azon óriási arányokban épített cyclopius fal, mely a baalbeki romok nyugati oldalát keríti be, és melyről nézve bizonyos, hogy a szyr időből származik.

(Kiállítások kitüntetésére.) A magyar kiállítások kitüntetésére vonatkozó előterjesztés Ö Felsége kabinet irodájában van már és onnan legközelebb le fog érkezni. Az előterjesztést megtette gr. Zichy József kereskedelmi miniszter és helybenhagyta az egész minisztertanács. Mint halljuk, a kitüntetettek száma meghaladja a 250-et.

(A képviselőház VII. osztálya) f. hó 8-án d. e. 10 órákor ülést tart. Tárja: a 390. számú törvényjavaslat.

Budapest, decz. 6.

Képv. körökből veszszük a következő felszólalást, melyhez meg kell jegyeznünk, hogy ma már a Deákpart egyes töredékeinek vezérferfiaink elvi differenciák is elválasztják; de egy veszélyes helyzet nyomása alatt azok talán részint kiegyenlíthetők, részint elnapolhatók. Kérdés azonban, hogy a pártban meg van-e az erő, hogy az ellenzék részéről ez esetben várható leghevesebb támadásokkal szemben biztosítsa csak egy időre is oly miniszterium létezését, minő e sorokban ajánlatik? A hangulat jellemzésére itt következnek a felszólalás:

A viszonyainkat közelebbről nem ismerő előtt majdnem megfoghatatlan azon körülmény, hogy mint is történhetik az, hogy az oly nagy többséggel s oly sok kitűnősséggel bíró Deákpartból néhány heti vajadás után sem sikerült miniszteriumot alkotni? Mint történhetik, hogy még azok is, kik csak egy héttel ezelőtt az elapokban fölállított Szláv-Ghyczy-combinációt sem tudták gontirozni, ma néhány lépéssel előre mennek s inkább az ellenzékkel való koalícióval barátkoznak meg, semhogy a deákparti coalitonalis kormány lehetőségét vitánkták? Mi ennek oka? Miben keressük e példátlan körülmény rejtélyét?

Bevalljuk, hogy e kérdés párt-állapottaink legkényeseb részét illeti. De nem szabad haboznunk a felelettel. Az ok a személyi differenciákban rejlik s ez egyedül teszi helyzetünket oly sivárrá. A válság nem politikai természetű. Nem az elvek állanak az emberek útjában, hanem a személyi tekintetek. S ez utóbbiak legyőzhetetleneknek látszanak.

Az egyiknek „nem kell“ ez; a másiknak „nem kell“ amaz. Nem az „elv“, hanem a „személy.“ A nevek gyűlöletek, nem idezzük azokat. Tény azonban, hogy minden inkább hisznek lehetőknek, mint azt, hogy oly kormány alakulhasson, mely az összes deákparti töredékek főembereit magában egyesítené.

S ez e pillanatban, jelen viszonyaink válságai között, a leguagyobb baj. Ugyanazon férfiak megérnek ideig-óráig a pártban; de még kísérlet sem történik, hogy ideig-óráig megérnek-e a kormányban? Az lehetetlen tartatik, hogy a ház különböző pártjai szövetkezzenek egy feladatra, a pénzügyi helyzet tisztázása s a pénzügyi bonyodalmak eloszlására; — de arra nem is gondolnak, hogy ugyanazon párt férfiai, melynek felelőssége alatt alkottattak e bonyodalmak s mely bizonyára kész is e felelősséget elviselni, hogy — mondjuk — ugyanazon párt férfiai, kiket közös mult s a fölveleken való teljes egyetértés tart egygyűvé, hogy — mondjuk —

e férfiak ugyanezen feladatra vállalkozzanak.

Nem tagadjuk, hogy ez tán a legnehezebb, a mit követelhetni. Azt sem vonjuk kétségbe, hogy ily kormány sem lehetne állandó. Végül azt sem tudjuk, kihez forduljunk e nehéz, sulyos mű véghezvitelének megkezdéséért. De azt tudjuk, hogy ennek lehetetlenségét mindenfelől, minden ellenmondás nélkül, constafjúk ugyan; de valószínűsítást még senki sem kísérle meg.

E lapok a Szláv-Ghyczy-miniszteriumot hangoztatták. Valószínűleg azért is, mert ezzel a lényegben nem válték áthágni a Deákpart körét. E felszólalás, mint alkalmunk volt tapasztalni, képv. körökben sok rokonszenzűvel találkozott s tán némi részben hozzájárulhatott a Ghyczy-párt alakulásának siettetéséhez. Sikerre azonban egyelőre nem vezetett. Pártunk vezérferfiainak nagy része megkísérel a „tiszt“ deákparti miniszterium alkotását. A min. elnök e célból oly férfiakhoz fordult, kik a párt centrumával a legszorosabb összeköttetésben állának. E fáradozásokat sem követte siker s most elérkeztünk a két véglethez. A koalíció, s ezzel kétségkívül a Deákpart szétbontásának eszméje fölvetetik itt; a Deák-part összes töredékeinek kormánya s ezzel a Deák-pártnak, habár csak pillanatnyi, tömörülése hangoztatik amott.

Megengedjük, hogy az első pillanatra az egyik ép oly abszurdumnak látszik, mint a másik. A siker mérlege is tán egyenlő. A különbség csak az, hogy a melyikkel e l b b tesznek kísérletet, az h á t r á n y b a n van a másik felett, s ez is nyom valamit akkor, midőn már nem a lehetőség, hanem a lehetetlenség s a véletlen vonatik a számításhoz.

Szláv min. elnököt tehát kérjük, hogy a sok kosár terhe ne nyomja el egészen erejét; nehéz, hálátlan missziójában ne törjön meg lelke. Ha abban a körben, melyben keres, talál elfogadható pénzügyminisztert: gratulálunk neki. Ha Ghyczyvel egyedül szövetkezhetnék: ez eredményt olyannak tekintenők, mely a haza hálájára méltó. Ha megismerkedik Tisza Kálmán föltételeivel: tán maga is egy illusióról mond le. De ez feladatának mind könnyebb fele. S kérjük, hogy ha mindez sikeretlennek bizonyul be, még akkor is gondoljon arra, hogy missziója nincs befejezve.

Akkor lesz hátra a legnehezebb. Jussan eszébe, hogy a Deákpart nemcsak egy árnyalattól áll, hanem sok töredékből. Mondja el ezeknek őszintén és férfiasan, hogy az alkotmányos kormány lehetőségére van kockán. Hogy azokhoz fordul: kik megszerezték a hazának az alkotmányt. Azokhoz, kik egyek az alkotmányos érületben; — különbözők a személyek gyűlöletében. S ha az egyesítés e mive, az oly egyesítés, mely nemcsak szavakban, hanem ténylekben is nyilvánul, sem sikerül: ám akkor hivatkozzanak a nemzetre.

De végig kell-e menni e hosszú uton?

Egy képviselő.

A „Pesti Napló“ tárczája.

A fővárosból.

(Politikusok — Continens. — Farsangi focskék. — Hungáriában.)

Az a csunya politika! Ugy megzavarja az embereket, hogy egy hét óta alig lehet valakivel szóba állni. Az egyik elkomorodott, s ha megszólított, oly képet vág, mintha legalább is tárczával kínálná. A másik idogessé lett — futkórószalad — nem eszik, alig tud aludni s ha beléd csimpajkódva, egy perc alatt tíz combinációt, tizenöt látást s huszféle koalíciót elhadart, téged is oly nervózássá tett, hogy ijedten kapod ki karodat és ronesolt idegeztél valami csöndes continensre menekülni. A harmadik politikusi buskomoly s méla — Cassandrából oldadok atszaval — lát bekövetkezendő dolgokat a végpusztulással világért sem várna holnaputánig. Elpusztultunk már holnap. Az ilyen társaság egyszerre leforrázza a jókedv róssáit.

Az a csunya politika!

Meneküljünk a „continensre“. — Continens most minden vidék, hová a politikai gyárak pórléinek, zakatoló gépeinek zaja nem hat el. Continens most minden zug, ahol más bátyáival áldoznak, mint amely többségeket eszik villásreggellire és a fogát capacitásokkal piszkálja ki. Continens leginkább az a felfordult világ, a hol a kisebbség uralkodik mindenféle többség és nagyság felett, az a kisebbség, melyet hivatalos megszólításban a „piczinek“, „kicsinyem“-nek szoktak titulálni, az a zsarnok kisebbség, melyet néknek nevezünk.

Ilyen continenssel kiverhetjük fejünköl a politika gözeit. Beszéljünk hát asszonydolgokról, az meg a legokosabb.

Zsuzsi gyujtsón lámpát... tegye az asztalára... dobjunk még egy hasábot a türe... a háziaszony párolgó theat től a vendégnek s egyszerre elefedelt válságot, combinációt, pártéletet, bomlást, clubbokat, bizalmat és ellansz máshová.

De hová?

Növel mindenesetre a táncsterembe. Minden intézkedés meg van téve arra, hogy a 74-i farsang kritián alulra süllyedjen. Sors-hatóságilag oly táncrendet erőszakoltak ráuk, hogy a legközönyösebb láb is bele borzad.

Járvány-polka. Rozsda-keringő. Krach-négyes. Válság-tipegő.

Angol fogma kell hozzá, hogy est a rendet francia elvonosságok eltáncoljuk. Ilyen átkozott kőzhangulat csirában megöl minden farsangi hírt. Más években ez idét már az egész farsang hadi törvén ismertük, mindenki tanulmányozta a mappát, nőnemű portyázások a himemű bökezűség mezejére már megkezdődtek. . . Az idén semmi sem hallatszák, vagy legalább is igen kevés.

Legelőször az orvosok léptek ki sikra. Ez az év az orvosoké és patikarusoké volt, ennél fogva elvárhattuk, hogy ők kezdjék meg a farsangot. És báliözöttányai meg is alakultak, mintha bátorságot akarnának önteni a megjárányozott közönségbe, hogy ne tessék félteni, vége a cholérának, a meghülés már csak kis kiséf halál! Vagy mintha demonstrálni kívánának, hogy mikor még Merkur is meg-„krachol“ csak Aeskulap ál szilárdan, biztosan.

Az egyetlen jó papír a recipe. Azt az egyet veszi még be a publikum.

Kivülők csak a jognak ifju hallgatói alakultak meg.

Ez régi czég, megvan a maga közönsége, a maga híre, neve, ez még megköczkázthatja a bál költőseket. Akármilyen Magyarországból, bármilyen felőle a sors könyvében, Posner-pennel följegyezve, az kétségtelen, hogy fiatal lányokat minden körülmények közt fognak bemutatni. Ez pedig a jó gázbál kiváltsága.

Máségyb hí nincsen egy nőképző tombolán kívül, mely a tavalyiott szerényebb arányok (és aranyok?) által fog elűtnei. Nem lesz semmiféle kedves foszogatás, egyszerű »krachos« mulatság lesz belepti jegyekkel s jelmzésökkel a tombolának.

Csodálatos, hogy ez a gonosz idény épen az irókra hatott oly sajátosságosan.

Ugy emlékszem, már vagy 8—9 éve fáradozunk azon, hogy iróinkat s művészeinket egy koszaruba kössük. Megkísértettük először is lakomákkal, melyek kitűnően folytak, nagyon jól multunk egymással, de mikor elváltunk, mégis azt kívántuk — bár minél ritkábban találkoznánk.

Ez akkor történt, mikor a baloldal hivatalosan hazatérőül tartotta a jobboldalt, a jobboldal pedig másképe, nem kevésbé gyöngéd mellékevekkelt lepte meg az ellenzéket,

közül még a nevezett templom mellé épített Jupiter-templom ideái elő a látogatónak bámulatát híres ornamentikája és még inkább azon gyönyörű kapuja által, mely a múlt század egyhuzam ítélete szerint a legromkébb munkák közé tartozik, melyet a classici művészet létesített.

E kapu, fájdalom, évről évre mindinkább csorbul. Társaim egyike, ki e romokat már egy izben meglátogatta volt, egynehány nevezetes ábrára akarta vonni figyelmemet, melyek a portál fedelzetén alkalmaztak, de ezen ábrák között épen a legnevezetesebbik azota a mióta társam legelőször látta, lát-hatalanná vált, egy nagy közzaloppal kellvén a portál roskadozó fedelét a végképen leomlás elől megvéni.

Ezen templomokon kívül még egy távolosabb kis római templomot tekintettünk meg, mely jelenleg egy arabs ember kertjében áll, és körülbelül a Jupiter templom izését másolja kicsinyben.

Egy ró volt épen és alig vetik észre, hogy órákig mászáltunk volt már a romok között. Egy kis ügy elintézésre végett a kaimakami hivatalba kellett indulnunk, mely a szorjának egy részét képezi. A szorj kapuja előtt egy csonka nőszobor foglal helyet, melynek fejét 1868-ban Joya van A ch i l o francia építész, ki épen Baalbekben volt jelen, midőn egy paraszt e szobrot kertjében találta, egy római műgügyteménynek ajándékozta. Nevezett Joyan, ki azóta meghalt, azon idő szerint magas megbízás folytán a baalbeki romok elméleti reconstitúcióján dolgozott, több oldalú ásatásokat rendezett és a romok ismeretéből és elemzéséből nevezetes felfedezések által segítette elő.

Az említett szobor feltalálásáról az arabok, kikkel a romok fölő beszédem volt, mindenféle csinosan gondolt mesét regélnek, de melyek között egyet sem tartok érdemesnek arra, hogy itt reprodukáljam. A kaimakami hivatalba érkezve, a szokások üdvözlések után a kaimakammal és a jelenlevő muftival csakhamar tudományos discursusban talál-magamat; a kaimakam egy meglehetősen képzet ember, sőt egy arab munkát is irt, melyet — a mint ő maga mondá — M. B o u c h e r francziára fordított. En fájdalom sem az eredeti sem a fordítást, nem ismerem. A mufti jelentéte azért volt szükség, mert egy az izlamra tért baalbeki keresztény nő volt a törvénk előidézője, hogy ott áttérését hivatalosan kinyilatkoztassa; szülői tudniillik ellenazték a leány lépését és a keresztény papaság is protestált

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése december 6.

I.
A miniszterválasz tárgyalásán tett interpellációk sime elintézésé után csendes lefolyást ültést várt mindenki, az igazságügyi bizottságra szánt szavazati lapok már ki voltak téve a ház zöld asztalán és a képviselők azt hitték, hogy csakhamar beadv. szavazataikat — mert ez volt fűtőgyára a mai napirendnek — a cabinetválságot vitató tömbök közé állhatnak.

De egy kis nemzetiségi vitára a mi képviselőházunk, akármilyen foglalkoztassa azt különben, mindig készen legyen. És miért ne vetelnék szőnyegre a képviselők tárgyalása alkalmával a nemzetiségi kérdés, ha a képviselők napirendjével együtt tárgyalatnak a bankkérdés, — az igazságszolgáltatás állapota stb.?

Szegesvár városa merészsége egyébiránt a mai vita s határozat által kellő megtorlásban részesült. A belügyminiszter, a képvisény bizottság elnöke a ház több szónoka szavából megérthették a szászok, hogy a magyar állami nyelv ellen megkísérelt támadásaik még az ő híres „körültekintésüknek” sem válik dicőseggé.

Hasonló irányba volt a zarándmegyei pécset nyelve fölött kelt vitának és a hatóság képvisénye hasonlóképp megérdemelt visszautasításban részesült.

A napirenden kívül közbejött nyilatkozatok közül megemlítendő Tiszta Lajos közmunka-miniszter válasza Simonyi Ernő interpellációjára a keleti vasut némely irányára iránt. A ház a miniszter nyilatkozatát tetszéssel fogadta.

II.

(Folytatás esti lapunkhoz.)

Tiszta Lajos közlekedési miniszter Simonyi interpellációjára felel a keleti vasut némely okmányainak kiadása tárgyában. A bizalmas értesítések, melyek az illető bankok megbízhatóságát iránt a kormányhoz intézték, a kormány épen természetüktől fogva nem közölhetik. A többi irományok részint már az iratárban vannak, részint a keleti vasut tulajdonosok képezi s kívánatra megszereshetők.

Simonyi Ernő nem helyeselheti, hogy Tiszta Lajos nem sürgeti a keleti vasut ügyének tisztázását. Neki ugyan kevés, vagy épen semmi befolyása sem volt a keleti vasut jelenlegi válságának előidézésében, de szól az hiszi, hogy elődeit akarta kimélni. Megnyugtatja a miniszter válaszában, a mennyiben az irományok a levéltárban megtalálhatók; a keleti vasut birtokában levő okmányokat azonban szintén előterjesztetni kéri.

Tiszta Lajos közlekedési miniszter kijelenti, hogy minden okmány, mely a keleti vasut vonatkozik, átadott, ha a társulat birtokában is vannak. Szólg megjelözi, hogy ott, hol közszolgáltatás van szó, sem részrehajlás, sem kiméletet nem ismer; de hite szerint elődei nem várják a kiméletet, mert nem szorultak rá. Fognak őt felelni ott, a hol felelniük kell. Szólg hivata nincs, sem pedig azoktól, a kik megadnák, hogy ügyvédjek legyen. (Helyeslés a jobbfelel.)

A ház tudomásul veszi a miniszter választ. Következett a képvisény bizottság jelentésének tárgyalása.

Szegesvár város az ország nem magyar ajku polgárainak jogait és kötelezettséget sértő nemzetiségi törvény megváltoztatását kéri.

Zarándmegye, Újvidék és Nagyikinda kerület Segesvár felirátát pártolják, Győr, Erzsébet és Pest városok Segesvár felirátának visszautasítását kéri. A képvisény bizottság véleménye a következő:

»A nemzetiségek egyenjóságú tárgyalása alkottott 1868. évi 4-ik t. cz. az a hazát lakó egyes nemzetiségek irányában, mindazon viszonyoktól függetlenül, fenntartván a teljes egyenjóságot, melyek névze az ország egysege a kormányzat és közigazgatás gyakorlati lehetősége és az igazság pontos ki-

szolgáltatása nem tesznek külön szabályokat szűkegessé: a bizottság Segesvár és széke, nemkülönben Zarándmegye, Nagy-Kikinda terület és Újvidék pártoló képvisényeivel egyetemben visszautasítandónak véleményezi.

Fabricius Károly szerint a tárgy megérdemli, hogy éret megfontolás alá vétetvén, önállón napirendre tűtessék. A következő ellenindítványt terjeszti elő: Határozza el a ház, hogy a segesvári képvisény az igen t. belügyminiszter urnak figyelembe vétel végett kiadassék, egyuttal fenntartja magának azon jogot, hogy e tekintetben annak idejében határozati javaslatot adhasson be.

Maximovits Miklós: Ha a képvisény bizottság javaslata fogadtatik el, ez valóságos provocatío lenne a nemzetiségek iránt, mert szóló nem emlékszik, hogy a ház egyetlen egy képvisényt is visszautasított volna. De provocatío azért is, mert tény az, hogy a nemzetiségek a nemzetiségi törvényen nincsenek megelégedve. Pártolja Fabricius ellen indítványát.

Makray László sajnálattal tapasztalja, hogy a nemzetiségi képviselők, valahányszor alkalom nyílik, ellentünk fordulnak, és azt mondják, hogy mi provocaljuk őket. Midőn a szerbeket Kinizay leteleptette, nem azért tette ezt, hogy maguknak külön nemzetiséget alkossanak, hanem azért, hogy a magyar nemzetnek és államnak érdekeit védelmezzék. Ami pedig a szász nemzetet illeti, ideje, hogy megváltoztassa azon politikát, melyet régóta követ. (Helyeslések.)

Szólg az hiszi, hogy a nemzetiségek akkor mozdítják elő saját érdekeiket, ha a testvériségnek oly értelemmel tulajdonítanak, hogy ezen államnak másnak, mint magyarnak lenni nem szabad. (Helyeslés.) mert annak neve Magyarország. Pártolja a képvisény bizottság javaslatát. (Helyeslés.)

Kosztics László: Mindenekelőtt megjegyzni, hogy a képvisény nem szerb, hanem német részről terjesztett be. Hogy a nemzetiségi törvény rendelkezési nem elégségesek és visszafordításra, vagy legalább tapintatlanságokra adhatnak alkalmat, ezt bizonyítja azon eset, hogy midőn a határvizdők polgárosítottak, és a csajkás kerületi képviselők először vettek részt a bácsmegei gyűlésen, felkérték egyszer a főispánt, hogy egy határozatot, mely főképp őket illette, sorsból is tolmácsoljon. Ő ezt megtagadta. Ez legalább is tapintatlanság volt. Ezen eset is bizonyítja, hogy a képvisény bizottság indítvány a elégtelen. Szólg különben ezen eset igen használt, mert az által megválasztása biztos lett. (Derűtlenség.) Az ellenindítványt pártolja.

Babes Vincze azon nézeteknek ad kifejezést, hogy némely helyeken olyannyira nehézségteljes az administráció, a nemzetiségi törvénynek nagyon is szigorú alkalmazása által, hogy az majdnem fennakad. Ha ilyen indokból követelték valamely törvénynek módosítását, ez nagyon is loyális és ugyanazért szóló nem képzhet mérsékeltb indítványt, mint a miőt Fabricius tett. Ezen indítványt ajánlja elfogadásra végett.

Irányi Dániel: Ha a ház a képvisény bizottság javaslatát elfogadná, ez által az ingerültség fokozására még nagyobb alkalmat adna. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Mindenekelőtt a képvisény felolvastatását kéri, és ha csakugyan fordulnak elő panaszok, a mennyiben a nemzetiségi törvény nem hajtatót volna végre, e tekintetben az illető belügyminiszterhez kívánja a képvisény jelentéstételt végett utasíttatni. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Szapáry Gyula gr. belügyminiszter megjegyzni, hogy a tárgyalás alatt levő képvisény nem szerb, sem német részről nem nyújtottak be, hanem vagy a képviselőház valamely tagja, vagy valamely polgár részéről. (Helyeslés.) Felfogása szerint a kérdésben egyedül a megalkotott törvény végrehajtásáról van szó. (Helyeslés.) A törvény pedig kötelez egyaránt minden polgárral. (Élénk helyeslés.) Hozzájárul Irányi indítványához a képvisény felolvastatása tekintetében, hogy így a ház ebből és a kormány részéről tett intézkedésekből meggyőződék vajjon a törvény végrehajtása körül akar mulasztás, akár visszadől követett-e?

Nézte szerint a törvény világos, és semmiféle magyarázatra nem szorult; azt végrehajtani lehet és kell, és valamint a kormány a törvény szövegeire értelemben való végrehajtását eddig is kötelezőnek tartotta, részéről kötelezőségének fogja tartani ezentul is. (Élénk helyeslés.)

Ezután felolvastatik maga a képvisény, mely tiltakozik a miniszter azon intézkedése ellen, mely a magyar nyelv fölételez használatát rendelik el a más nyelv használatát csak kivételképp engedik meg. A képvisényben felsorolt miniszteri rendeleteket

a ház általános helyesléssel fogadja. A képvisény végül azon nézetnek ad kifejezést, hogy a nemzetiségi törvény fenntartása által az állam különböző nemzetiségeinek szellemi és anyagi élete esenyesvesztetik, mi által ezen nemzetiségek alkotóképeségüktől és készségüktől fosztatnak meg. (Mozgás.)

Gull József nem fogadhatja el a képvisény bizottság javaslatát, mely oly határozatot foglal magában, mely a elfogadtatik, annak felforrásra jogosít, hogy a ház többsége minden reményezikre kioltásával a hódítás állapontját foglalja el. (Nyugtalan s ellenmondások.)

Molnár Antal előadó: Oly képvisénynel szemben, mely egy fennálló törvény alkalmazását lehetetlennek nyilatkoztatja, és ez által a törvény iránti engedelmséget akarja megingatni az állam-polgároknak, mely nyilatkoztatja, hogy a törvény intézkedései ellenkezőnek az alkotmányos illemmel, a képvisény bizottság nem javasolhatott más határozatot. (Élénk hosszas helyeslés.)

Azt mondja, hogy a képvisény bizottság határozata provocatío a nemzetiségek irányában. Szólg nem tudna provocatíobb valamit képzélni, mint azt, hogy egy képviselő, a ki magyarul tud, választó kerületében egy képvisény alá ügy írja n vét, hogy »Bürgemeister. (Hosszas derűtlenség.)

Egy törvényhatóság, mely törvényhatóság lakosságának 1/10 része, képviseltele pedig teljesen nem magyar ajku, azt kérihogy Segesvárváros és széke képvisényét, mint az ország egysege és alkotmányossága ellen intézett pártatlan megtámadást mellőzni és megrovás mellett visszautasítani miltóztassék. (Általános élénkeltetés és nyilatkozatok.) Akkor, midőn az ország-nak egy nem magyar ajku törvényhatósága ezt kéri, a képviselőház képvisény bizottsága más indítványt, mint a miőt előterjesztett, nem tehetett. (Általános élénk helyeslés.)

Horvát Gyula: A méltánytalanság vádjára megjegyzni, hogy a szászok bizonyára nem kérdezték meg azon román lakosokat, kik Segesvár népességének 1/10 részét képezik, az iránt, hogy a germanizációt, melyet a szászok oly öntudatosan folytattak, szeretik-e? (Helyeslés.) Elfogadja a képvisény bizottság véleményét. (Helyeslés.)

Kopp Gusztáv Doák Ferencz szavait idézi melyeket ő a múlt országgyűlés végén a nemzetiségek irányában követendő eljárás tekintetében mondott. Ezekkel nem tudja, összeegyeztetni a képvisény bizottság javaslatát s azért azt nem fogadja el.

Ugron Gábor úgy látja, hogy a szászok teljes különállást követelnek a maguk részére. A kormányk feladatát abban látja, hogy mint Richelieu és XIV. Lajos Franciaországban tették, egy Magyarországból is egy egységes állam teremtessek.

Wächter Frigyes sajnálja, hogy az egész szász nemzetiség gyauisított a házban államellenes érzelmekkel. Hogy a szászok némi tekintetben külön állást kívánnak a maguk részére, ahhoz törvényben megállapított joguk van. Kijelenti, hogy Fabricius ur indítványát pártolja, mert annak a nemzetiségi törvényben némely cikkek, melyeknek megváltoztatása a ház érdekében fekszik, s azt hiszi, hogy e kívánat által nem sérti meg a közös haza alkotmányos törvényhozó testületét. (Élénk helyeslés.) Felhívja meg a szőlőni kívánókat.

Előlk közbeszólt: Tartózkodjanak mindentől, mi akár szenvedélyességet idézhetne elő, akár más térére vihetné a discussiót. (Helyeslés.)

Ivánka Imre: Nem törvényes alakban terjesztették a ház elé a képvisény, — amennyiben nem tiltatva irva, — azt már ezen szempontból is visszautasíttatni kéri. A kormánytól elvárja, hogy Erdély rendezése tekintetében mielőbb tegye a szükséges előterjesztéseket a ház asztalára, hogy ilyen, a polgárk kedélyét ingerlő kérdések ne merülhessenek fel.

Román Sándor: Midőn a nemzetiségi törvény meghozataláról volt szó, már az általános vita alkalmával megmondotta, hogy e törvény nem egyéb politikai szöfényvesztésnél, s hogy az senki ki nem elégt. A képvisény a belügyminiszternek kívánja kiadati tanulmányozását és jelentést végett.

Tiszta Kálmán óhajtott volna, ha a képvisény bizottság egyeztetlen, minden hozzá tétel nélkül, azt mondta volna, hogy a képvisény a belügyminiszterhez utasíttatik. (Helyeslés.) Mert akkor nem adott volna alkalmat arra, hogy e vita felmerüljön, de miután a képvisény felolvastatt, most már elfogadja a képvisény bizottság javaslatát, mert a megelőzőt felolvasás és vita után nem tartja lehetőknek, hogy más eljárás követessék. Nincs senki Magyarországon, a ki a nemzetiségeket kiakarja üzni. Hanem olyan emberek bizonyonnyal vannak, és ezek közé magát is számítja, a kik azt mondják, mindent azon határig, a hol a magyarállam igényei kezdődnek, mert mindaddig, a meddig Isten nekünk megengedi, a magyar államot magyar államnak, meg fogjuk tartani. (Élénk általános helyeslés.) De ez nem egy nemzetiségeknek az országból való kitűzésével, hanem ez az, a mit minden néven nevezendő nemzetiség valóban tesz, és tenni jogosulva van, azon országban, mely mint állam, az ő néven nevezetik; és azon urak, kik azt mondják, hogy a nemzetiségek kell, hogy kívánják nemzetiségük nyelvének használatát, néznek szét, vajjon valóban ezen a világon hasonló viszonyok közt van-e nemzetiség, mely anyanyelvét oly széles körben használni jogosulva lenne, mint minálunk. Azt mondani, hogy mi akarjuk a magyar államot fenntartani, de ismét azt mondani: a mi anyanyelvünknek több jogot kívánunk adni ennél is, ez oly ellenmondás, a melyet a magyar képviselőház el nem fogadhat. (Élénk helyeslés.)

Nem akar hódítási eszmékről beszélni; éljünk mi, — úgy mond — a mi időnk szelleme szerint, azaz adjuk meg az egyéni és testületi jog korében mindazt, a mit méltányosan követelni lehet, de aki azontul azt követeli tőlünk, hogy azt is odaadjuk, a mi által a magyar állam állam marad, annak azt felelem, már erre rá nem állunk, ezt nem tesszük. (Helyeslés.) Igyekezzünk őket megnyugtani békésen, persuasív utján, s megvagyok győződve róla, a legnagyobb többség meg is nyugszik benne; ha maradnak még egyes agitátorok, azoknak azt mondjuk: gyere, vedd el, ha tudod.

Pártolja a képvisény bizottság véleményét. (Élénk, általános helyeslés.)

A ház elfogadja a képvisény bizottság javaslatát.

Zarándmegye a román nyelv és román köriratu pécset használatára tárgyában képvisényez.

Kozma Párthén a következő ellenindítványt terjeszti elő. Az 1868. 44. tozik 5-ki »A átmeneti intézkedést nem tartalmazó, utasítást a belügyminiszter, hogy a nem magyar nemzetiségek nyelvének törvényes gyakorlatát fenntartsa. A miniszteri omnipotentia ellen kéri megvédeni a municipiumot, mely a törvényre támaszkodva, a román nyelvet használja, miben a miniszter a municipiumot akadályozza.

Szapáry Gyula gr. belügyminiszter, a nemzetiségi törvényt úgy értelmezi, hogy a törvényhatóság tisztviselője a közönség azon részével szemben, mely az államnyelvét nem érti, érintkezhetik azon nyelven, melyet a közönség azon része használ, s így azon nyelven kell megtenni intézkedéseit, melyen megértetik.

Belkezelési nyelvűl azonban az állam hivatalos nyelve használandó s abból, hogy egy tisztviselő ezen nyelvet nem érti, nem az következik, hogy e

miatt a belkezelési nyelv ideiglenesen is más legyen, mint az által hivatalos nyelve, (Élénk helyeslés.) hanem következnie az, hogy az illető igyekezzék a törvényben megkivánt feltételeket és képzettséget elsajátítani. (Általános élénk helyeslés.) Így értelmezi a kormány a törvényt, és ez irányban volt kiadása azon intézkedése is, melyre a tárgyalás alatt levő képvisény vonatkozik. (Helyeslés.)

Papp György sajnálattal látja, hogy a legközelebbi alkalommal, Csánády felolvasása folytán, még a szélsőbal is, kidobta a nemzetiségi képviselőket az ablakon. »Ebből azon tanuságot vonja ki, hogy a szerencsétlen nemzetiségeket nem pártolja senki. Kozma indítványát kéri elfogadtatni.

Irányi Dániel kijelenti, hogy a szélsőbal a nemzetiségi képviselőket, hogyha annak programját elfogadják és ahhoz kívánják tartani magukat, befogadni hajlandó. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Babes Vincze kéri az ellenindítvány elfogadását.

Máttyus Arisztid kellő felvilágosítást kéri a miniszteről a Kozma által felhozott ügyben.

Szapáry Gyula gr. belügyminiszter előadja, hogy Zarándmegyében a tisztviselők nem csak a közönséggel érintkeznek a jegyzőkönyvi nyelvek egykén, és azon intézik el a beadott folyamodványokat, hanem saját jegyzőkönyveiket, a beadványok iktató könyvét, valamint levelezéseiket román nyelven folytatják. Szólg ezen gyakorlatot a törvényvel ellenkezőnek tartja. (Élénk helyeslés.) Pedig biztos adatok alapján állíthatja, hogy kevés kivétellel, sőt éppen ama megyében talán csak egynek kivételével, mindnyájan érti az állam hivatalos nyelvét. Kötelessége volt tehát oly rendelet kibocsátani, mely szerint a törvényhatóság tisztviselői, a megye belkezelésében az állam hivatalos nyelvét használnak, feleljenek meg e részben is a törvény kívánalmának. E rendelet ellen kérvényez Zarándmegye.

A ház elhatározza, hogy e kérvény visszavetése czéljából az iratárba tétetik le.

A képvisény bizottságnak azon javaslata, melynek alapján a határozat hozatott, több kérvényre vonatkozván, rövid vita merült fel a felett, vajjon a kérvények felett is hozatott-e határozat.

Babes Vincze Zarándmegyének kérvényét, mely román köriratu pécset használatára kéri engedélyt, külön kívánja tárgyaltatni.

Várady Gábor megjegyzni, hogy e kérvény együtt tárgyalatott az előbbivel s így a fölött újra tárgyalást kezdeni nem lehet.

Hodossiu József megjegyzni, hogy csupán egy kérvény képezte a tanácskozás tárgyát. Maximovits a minisztert kéri fel, hogy adja elő az ügy állását.

Perozel Béla azt hiszi, hogy többé nincs senkinek joga e kérvényt vita tárgyává tenni, a mennyiben a vita befejeztetett s a szavazás megkezdett a képvisény bizottság javaslatai felett.

Péchy Tamás méltányossági szempontból megengedhetők tartaná, ha a ház a nemzetiségi képviselőknek megengedné, hogy e tárgyban nyilatkozzanak.

Babes Vincze a következő indítványt terjeszti elő:

»A törvényhatósági pécsetek körüli intézkedés, a törvényhatóság önkormányzat jogköréhez tartozván, utasítások a belügyminiszter, hogy e tekintetben az eddigi törvényes szokást fenntartsa. (Szavazunk!)

Csernatony Lajos mindenekelőtt megjegyzni, hogy itt nem nemzetiségi képviselő, hanem a nemzet képviselői ülnek. (Általános helyeslés.) A kérvény érdemére nézve megjegyzni, hogy ha egyes törvényhatóságokra bízottak a pécsetek megjelölése, egyezzerre kell, hogy az egyiken a muszka stb. jelenik meg, a másikon Románia stb. Elfogadja a képvisény bizottság véleményét.

Hodossiu József pártolja Babes indítványát. Makray László személyes kérdésben kérvény szót, megjegyzni, hogy nem általában a nemzetiségeket vádolta, hanem csak egyeseket, kik a magyar állam ellen fondorkodnak.

A képvisény bizottság javaslata elfogadtatik. Ugyanezen javaslat emeltetik határozattá Fogaras vidékének a román nyelv hivatalos használata tekintetében beadott kérvényre vonatkozólag.

A többi kérvények a jövő szombati ülésben fognak tárgyaltatni.

A hétfőn d. u. 1 órákor tartandó ülésben elő fog terjesztetni a pézügyi bizottság jelentése a budregény közelmúltjából. B. — Az angol irodalom Shakespeare előtt, Bayer Ferencztől. — Hazai irodalom. — Lapszemle. — Nemzeti színház. — Rövid szemle.

(Halálozás.) A gombai Fáy család utolsó csapás érte; ismert, közkedvességben állott tagja, Fáy Pirokka meghűlés következményeiben elhunyt. Fáy Pirokka valóságos zenei tehetség volt; az általa szerzett szép magyar dalok közül különös tetszéssel találkozott az úgynevezett »Fáy-dal.«

Helyi hírek.

(A fővárosi tanítók) a tanácsnoki drágasági pótlékról folyamodtak, de kérelmük visszautasított, minthogy a tanítói fizetések rendszerezése 1868-ban már megtörtént és ezen rendszerezésnek a fővárosok egyesítése által szükséges lett változtatása ugys kilitásba van helyezve.

(A dományok iskolai czélokra.) Az egyesült fővárosi tankárkénzpénztár azon ezer firtos ösztöndíjat, melyet a budai realnada számára alapított, kétezer firta emelte, és ez összeget a f. évi május elsőjétől járó kamatokkal együtt már be is küldte a f. v. tanácsnak, ezenkívül az iskola-alap javára is 500 forintot küldött.

(A városi legi artézi kut) furatása már 170 öl és 2 lábnyira haladt. A víz e mélységben 36 és a felszínen 32 foknyi meleg. Szűkségnek mutatkozott egy kilenczoldos cső is, mely hétézer firta fog kerülni. A csővezet 400 font nyomásra van számítva és 8 láb 4 hüvelyknyi széles.

(A főváros egyesítése) czéljából f. hó 9-én a budai és 12-én a pesti pénztárak az illető albizottságok által meg fognak vizsgáltatni és át fognak vétetni. A kerületi segédhivatalok szervezése tárgyában f. hó 11-én értekezlet fog tartatni.

(Hatszáz hivatalra) való pályázatnak határideje telik le folyó hó 9-én. Képzeltetni, hogy a városi haza mennyi folyamodványt érkezék be! Naponként nem kevesebb, mint kétezzáz; és ha ez tovább is így megy, decz. 9-én együtt lesz kerek-számban a kétezer folyamodvány. Azoknak, kiknek el a rengeteg ügyet el kellend intézniük, csak az lesz talán némi vigaszt, hogy nem egy folyamodvány mulatott olvasmányt nyújtand. Olykor például az is előfordul, hogy szentnek, magasznak címzik a tanácsot, sőt az egyik folyamodló engedelmel kéri arra is, hogy »térde borulhasson a tanács számolya előtt.«

(A kerületi előjáróságok) f. hó 15-én kezdődik meg működésüket; a tanács annak idején közszé fogja tenni az ezen előjáróságok működési körére vonatkozó tájékoztató érteztéseket.

(Repülő gép.) Müller Ernő Ágoston, a m. óvári gazd. intézet tanára, repülő gépet állított

(Politikai pártértekezlet Jászberényben.) Jászberényből írják nekünk, hogy az ottani kerületi országgyűlési képviselő, a ki a márcsokt ellenzékek tartozik, és a Ghyoz által inaurált politikához csak lakozni hajlandó, a maga tájékoztatása végett f. hó 1-jére szélesebb körű értekezletet hívott össze, melyen ki is tűnt, hogy a józan többség a folytonos oppozitálást már nem tartja celszerűnek. Egy rövidlőt töredék azonban az alkalommal is föttogatta engesztelhetlenséget, melynek egy túlszárdl ismeretes fiatal ember adott kifejezést, a tömegre soha hatásukat el nem tévesztő szavakkal. Mint nekünk írják, e szónok nagyhangú kifakadásai és a Deakpárt politikáját rövidlegesen elítélő hencsege a képviselőre nagy hatást tett.

(A pancsovai választókerületi) Deakpárt jelöltje Stojácskovics Sándor — a »Tor.« értesítése szerint — nem sokára választói körében meg fog jelenni. — A jó érzelmű szerbek előtt igen sok at várnak, minthogy Stojácskovics neve, főleg tudományos műveltsége s humanus modora miatt, igen jó hírből áll.

(A népszínház ügyében) örvendatess lépést regisztráltak. A belügyminiszter ugyanis ma felszólította a fővárosi hatóságot, hogy a Thonet-testvéreknek eladott telek árát, melyet Pestváros az operaház számára ajánlott fel, az első, 200,000 firtnyi és november elsőjén esedékes részlet tegye folyóvá a pénzinház számára. Ezen telek árából, mint halljuk, a fővárosnak már 310,000 firt fizetett; meg.

(Fényes esküvő.) Szomszéd Krasó-megyei derék főjegyző, Paus János ur, folyó december 15-én Budán tartja egybekelését Szende Béla honvédelmi miniszter ur szeretetreméltó leányával, Szende Erzsébet kisaszonnyal. Az egybekelési ünnepély díszes leend a ezen alkalommal Szilágyi József miniszterelnök és Paus Sándor ur, a vőlegény nagybátyja, a násznagyok, Wettstein József, szentandrásit volt kincstári tisztartó özege, szil. Simeo Emilia, az örömanya, Trefort és Szende miniszter, valamint Lév. miniszteri tanácsos urak leánya és Paus Malvina kisaszonny lesznek a nyoszolyólányok. — Az ég áldását kívánjuk az egybekelőkre. — Az új házaskor még asnap este Lugosra utaznak.

(A lőd-Lendvén.) (Zala m.) az ottani izraeliták szűnnapjait meg decz. 2-át, hogy templomukban ünnepélyes istentisztelet tartottak, mely után a jótékonyasága és a közügyekben tanúsított buzgó tevékenysége miatt az egész vidéken közbenelelésben álló dr. Moser ottani orvos indítványát, »Ferencz József örömménye a apítvány« név alatt jótékony-egyletet alapítottak, melynek czélja: minden év aug. 13-án és decz. 2-án oly izraelita családokat, melyek önévűkkel nélkül szerencsétlenségbe estek fölségelni, betegeket pénzbeli segéllyel, szegénysorsu hajadonokat házassági járulékkal, iskolás gyermekeket étellel, iskolapénzzel, meg östönynél ellátni. Már az alakulás pillanatában több mint 70 tag iratkozott az egyletbe, s az adományok dusan folytak az előlkül megválasztott dr. Moser kezébe, úgy, hogy még az nap 5-5 firtot lehetett az ottani szegények és betegek közt kiosztani.

(Irodalom.) Ráth Mór kiadásában újabban a következő kiváló művek jelentek meg: Müller Miksa felolvasásai a nyelvtudományról. A 6 kiadás után a magyar tud. akadémia megadásából fordította Steiner Zsigmond. (Második füzet.) Ára 1 ft. Gondolatkör, irta B. Eötvös József. A hátrahagyott kéziratokból bővített második kiadás. Ára 3 ft. »Csokek.« Vigjáték négy folvóbanban, irta Dóczi Lajos. Az akadémia által a gróf Teleky-jutalommal kitüntetett pályamű. Ára 1 firt 20. — »A magyar nemzet jutányos családai könyvtára« cz. vállalatból megjelent Kólcsey Ferencz országgyűlési naplója és Wessellényi védelme. Ára 1 ft. 40. — Tanulmányok, irta Hunfalvy Pál. Ára 2.80. — Williams Roger, »Szabadegyház a szabad államban« elv teremtője. Előrajzi vázlat, irta Horváth Mihály. (Második kiadás.) Ára 80 kr. (A kitűnőbb könyvekről tüzetesbben szólnék.) — Megjelent továbbá: gazdasági hasznosbírt mintaszerződés. Dr. Drechsler Gusztáv korszorútt pályamunkája után készítette Kólczi Lajos Antal; és végül a magyar miniszterium rendeletinek 7. és 8. füzeté.

(A Függetlenség) 49. száma megjelent következő tartalommal: Rendetlen levelek. — A német regény közelmúltjából. B. — Az angol irodalom Shakespeare előtt, Bayer Ferencztől. — Hazai irodalom. — Lapszemle. — Nemzeti színház. — Rövid szemle.

(Halálozás.) A gombai Fáy család utolsó csapás érte; ismert, közkedvességben állott tagja, Fáy Pirokka meghűlés következményeiben elhunyt. Fáy Pirokka valóságos zenei tehetség volt; az általa szerzett szép magyar dalok közül különös tetszéssel találkozott az úgynevezett »Fáy-dal.«

Helyi hírek.

(A fővárosi tanítók) a tanácsnoki drágasági pótlékról folyamodtak, de kérelmük visszautasított, minthogy a tanítói fizetések rendszerezése 1868-ban már megtörtént és ezen rendszerezésnek a fővárosok egyesítése által szükséges lett változtatása ugys kilitásba van helyezve.

(A dományok iskolai czélokra.) Az egyesült fővárosi tankárkénzpénztár azon ezer firtos ösztöndíjat, melyet a budai realnada számára alapított, kétezer firta emelte, és ez összeget a f. évi május elsőjétől járó kamatokkal együtt már be is küldte a f. v. tanácsnak, ezenkívül az iskola-alap javára is 500 forintot küldött.

(A városi legi artézi kut) furatása már 170 öl és 2 lábnyira haladt. A víz e mélységben 36 és a felszínen 32 foknyi meleg. Szűkségnek mutatkozott egy kilenczoldos cső is, mely hétézer firta fog kerülni. A csővezet 400 font nyomásra van számítva és 8 láb 4 hüvelyknyi széles.

(A főváros egyesítése) czéljából f. hó 9-én a budai és 12-én a pesti pénztárak az illető albizottságok által meg fognak vizsgáltatni és át fognak vétetni. A kerületi segédhivatalok szervezése tárgyában f. hó 11-én értekezlet fog tartatni.

(Hatszáz hivatalra) való pályázatnak határideje telik le folyó hó 9-én. Képzeltetni, hogy a városi haza mennyi folyamodványt érkezék be! Naponként nem kevesebb, mint kétezzáz; és ha ez tovább is így megy, decz. 9-én együtt lesz kerek-számban a kétezer folyamodvány. Azoknak, kiknek el a rengeteg ügyet el kellend intézniük, csak az lesz talán némi vigaszt, hogy nem egy folyamodvány mulatott olvasmányt nyújtand. Olykor például az is előfordul, hogy szentnek, magasznak címzik a tanácsot, sőt az egyik folyamodló engedelmel kéri arra is, hogy »térde borulhasson a tanács számolya előtt.«

(A kerületi előjáróságok) f. hó 15-én kezdődik meg működésüket; a tanács annak idején közszé fogja tenni az ezen előjáróságok működési körére vonatkozó tájékoztató érteztéseket.

(Repülő gép.) Müller Ernő Ágoston, a m. óvári gazd. intézet tanára, repülő gépet állított